

כל מה שרציתם לדעת על ועדות זכאות ואפיון וועדות השגה 2025 עבור תלמידים על הרצף האוטיסטי

הכירו את חוזר המנכ"ל ואת הזכויות הנגזרות ממנו

תשובה

ועדת הזכאות והאפיון היא ועדה מתוקף חוק החינוך המיוחד, באחריות המקצועית של משרד החינוך, שנועדה לקבוע את זכאותם של תלמידים לשירותי חינוך מיוחדים, בין אם הוריהם רוצים לשלבם בחינוך הרגיל, ובין אם בחינוך המיוחד.

הועדה מוסמכת לקבל החלטות לגבי כל תלמיד ביחס לארבעה נושאים:

- 1 זכאותו לשירותי חינוך מיוחדים
- 2 רמת התפקוד של התלמיד
- 3 היקף סל השירותים שיינתן לתלמיד:
לוועדה אין סמכות לקבוע את סוגי התמיכות או פילוח הסל האישי. סוגיה זו תיקבע לאחר השיבוץ בצוות רב-מקצועי במסגרת החינוכית אליה ישובץ התלמיד.
- 4 זכאותו להסעה וליווי:
למרות שהסמכות בחוק ניתנה לוועדת הזכאות והאפיון, הקריטריונים בנושא טרם הוסדרו, והוועדות עדיין לא מקבלות החלטות לעניין זה. הזכות ממשיכה להינתן בהתאם לחוק הסעה בטיחותית לילדים ולפעוטות עם מוגבלות, תשנ"ד-1994 והפסיקה הקיימת בנושא.

שאלה 1:

מה זו ועדת זכאות ואפיון?

שימו לב: הסל האישי משמש תלמידים בשילוב, אולם אנו ממליצים לדון בוועדה בהיקף הסל גם אם תבחרו עבור ילדכם מסגרת חנ"מ, למקרה שתחליטו בהמשך לשנות את בחירתכם לשילוב.

תשובה

צריך לקיים וועדת זכאות ואפיון במקרים הבאים:

- **פעוטות שאובחנו עם אוטיזם** אשר מלאו או ימלאו להם 3 שנים עד דצמבר תשפ"ה, וזכאים על פי חוק להתחיל את לימודיהם במערכת החינוך בשנת הלימודים הבאה.
- **תלמידי מערכת החינוך** אשר אובחנו השנה עם אוטיזם ועדיין לא עלו לוועדת זכאות ואפיון.
- **תלמידי מערכת החינוך** אשר יש להם החלטת ועדת זכאות ואפיון בתוקף, אך יש רצון לשנות את אפיון המוגבלות, רמת התפקוד או גודל הסל האישי.

ניתן לבקש לקיים ועדה גם בנסיבות אחרות.

שימו לב: בעקבות המלחמה, יצאה הוראת שעה לפיה תוארך אוטומטית הזכאות בשנה אחת נוספת עבור תלמידים שאמורה להסתיים זכאותם בתום 3 שנים (כך שהזכאות תהיה ל-4 שנים).

דעו, כי במקרה זה עדיין עומדת לכם הזכות לבקש לקיים ועדה בנוכחותכם (יש לבקש זאת **עד ה-31/3**) במידה ואתם מתלבטים ורוצים לשנות את אחד הרכיבים בהחלטה- אפיון מוגבלות, רמת התפקוד או גודל הסל האישי.

גם השנה תוארך הזכאות באופן אוטומטי, אולם כן יתקיימו ועדות זכאות ואפיון עבור תלמידים הנדרשים לחדש את זכאותם לאחר 3 שנים ונמצאים במעברים בין שלבי גיל (מגן ליסודי, מיסודי לחטיבה, מחטיבה לתיכון), וכן עבור תלמידים בעלי זכאות בתוקף העולים מחטיבת הביניים לחטיבה העליונה.

שאלה 2:

מתי חייבים לקיים ועדת זכאות ואפיון, והאם אפשר לבקש לקיים ועדה גם בנסיבות נוספות?

תשובה

כל בקשה לוועדת זכאות ואפיון שהוגשה עד ליום **31/3/2025** בצירוף מסמכי ההפניה הנדרשים, צריכה להידון בוועדה עד ליום **15/5/25** במקרה של תלמידי בית ספר, או עד ליום **31/5/25** במקרה של תלמידי הגנים.

כל בקשה שהוגשה ביום **1/4/2025** ואילך תיחשב לוועדת זכאות ואפיון שלא במועד (ועדה חריגה), ותאושר לפי קריטריונים בחוזר המנכ"ל.

שאלה 3:

עד מתי מתקיימות הועדות?

תשובה

לצורך הפניית התלמיד לוועדה, על המסגרת החינוכית (ביה"ס או הגן) להעביר את המסמכים הבאים:

- **שאלון הפניה לוועדה**
 - **שאלון רמת תפקוד** (ראמ"ה) במידה והמסגרת החינוכית בוחרת למלאו (אין חובה למלא): חשוב לדעת! על המסגרת החינוכית למסור העתק השאלונים עד 14 ימים לפני מועד הדיון בוועדה להורי התלמיד.
 - באחריות המוסד החינוכי לבקש מהורי התלמיד שיחתמו על **ויתור הסודיות**, ולאחר מכן לסרוק ולשמור אותו במערכת הממוחשבת.
- בנוסף, לצורך קיום הדיון בוועדה, על המסגרת החינוכית להעביר לוועדה מסמכים המעידים על עוצמת המוגבלות, ומסמכים נוספים במידת הצורך (סיכום השיחה שהתקיימה לפני הועדה, תח"י/תל"א, דו"ח חינוכי או טיפולי ועוד).

שאלה 4:

איזה מסמכים נדרש להגיש כדי לקיים ועדת זכאות ואפיון?

תשובה

על פי הוראות חוזר המנכ"ל חובה על המסגרת החינוכית והצוות החינוכי לקיים שיחת הכנה עם התלמיד והוריו לקראת הדיון בוועדה. חובה על המסגרת החינוכית למסור לתלמיד ולהוריו מידע על תהליך הוועדה, על סמכויותיה ועל תפקידיה וכן על זכויות התלמיד והוריו.

במהלך השיחה יעודכנו התלמיד והוריו בדבר המסמכים הנדרשים לצורך הדיון בוועדה, לרבות השאלונים שעל המוסד החינוכי למלא לקראת הדיון בוועדה. הצוות יקיים שיח עם ההורים על תפקוד התלמיד מנקודת מבטם.

שאלה 5:

למה המסגרת החינוכית הזמינה אותנו לפגישה לפני שאנחנו עולים לוועדה?

תשובה

במידה ומדובר על הוועדה הראשונה לצורך הכרה באבחנת האוטיזם, חובה על ההורים להעביר מסמכים קבילים על אבחנת האוטיזם של התלמיד/אישור על הימצאות בתהליך אבחון. כמו כן, יש להעביר בדיקות ראייה ושמיעה במידה וניגשים פעם ראשונה לוועדה, או במידה ויש לילדכם גם מוגבלות בשמיעה או בראייה בנוסף לאוטיזם.

בנוסף, ההורים יכולים לבחור להעביר גם 'שאלון להורים' ו'שאלון לתלמיד', חוות דעת מקצועיות ומסמכים נוספים שמעוניינים להציג בוועדה.

במידה וההורים לא מעוניינים להעלות את המסמכים למערכת הממוחשבת, באפשרותם להעביר את המסמכים במייל ליו"ר הוועדה, או להביאם פיזית לוועדה. לצורך העברתם ליו"ר במייל, יש למלא את נספח 16 הרצ"ב ולשלוח אותו לרשות המקומית.

שאלה 6:

אילו מסמכים באחריות ההורים להמציא?

הקליקו להורדת טופס להסכמת הורים להעברת מידע

תשובה

הורים שפנו ועדכנו על הימצאות בתהליך אבחון, וביקשו לזמן ועדת זכאות ואפיון, כולל כל המסמכים הרלוונטיים, לפני ה-31/3/2025, רשאים להשלים את האבחון ולהעבירו לוועדה עד ה-15/7/2025.

רק אם האבחון יסתיים עד ה-15/7/2025 הוועדה תיחשב לוועדת זכאות ואפיון רגילה. אבחון שיושלם לאחר מכן ייחשב כבקשה לוועדה חריגה.

שימו לב: תלמיד אשר לא עדכן עד ה-31/3/2025 על המצאותו בתהליך אבחון, וקיבל אבחון לאחר תאריך זה, לא יהיה זכאי להגיש בקשה לוועדת זכאות ואפיון, אך יהיה זכאי להגיש בקשה לוועדה חריגה בכפוף לנסיבות חריגות.

שאלה 7:

אנחנו עדיין בתהליך אבחון ופנינו לבקש ועדה לפני ה-31/3/2025. עד מתי ניתן להשלים את האבחון?

תשובה

במקרה שאושרה לתלמיד ועדה חריגה, ההורים יהיו זכאים לבחור מסגרת לחינוך מיוחד בשנה הנוכחית בכפוף למקומות פנויים במסגרות החינוך המיוחד. במידה ולא יהיו מקומות פנויים במסגרות החינוך המיוחד, תהייה הוועדה רשאית לקבוע לו זכאות למסגרת חינוך רגילה עם סל אישי בשנה הנוכחית.

**למען הסר ספק, הוועדה מחויבת לקבוע לתלמיד עם אוטיזם סל אישי בכל מצב, גם אם נקבעת לו זכאות למסגרות החינוך המיוחד.

במידה וההורים לא שבעי רצון מהחלטת הוועדה לגבי השנה הנוכחית, ניתן יהיה להגיש השגה, או בקשה לשינוי סוג מסגרת לשנה העוקבת.

שאלה 8:

אושרה לנו ועדה חריגה, אילו סוגי מסגרות באפשרותנו לבחור?

תשובה

הדיון בוועדה מתחלק לשני חלקים:

בחלק הראשון של הועדה:

- **ההורים** יציגו את הצרכים של ילדם, אילו תמיכות נדרשות לו, אילו קשיים מתעוררים, האם ישנו צורך בליווי או השגחה צמודים, וייתנו דוגמאות.
- **נציג/ת המסגרת החינוכית** יפרט את התמיכות שקיבל התלמיד במסגרת עד כה, ויציג את חוות דעת המסגרת באשר לתפקוד התלמיד במסגרת החינוכית, להשתתפותו בסביבות החינוכיות השונות ולצרכיו, תוך תיאור של תפקוד התלמיד והתחומים שבהם נדרשת לו תמיכה.
- בשלב זה **הפסיכולוג חבר הוועדה** יציג את המסמכים הקבילים ואת המידע העולה מתוכם, לרבות אפיון המוגבלות/יות. הפסיכולוג יסביר את מאפייני המוגבלות ויבהיר את הקשר בין המוגבלות לבין התפקוד ואת משמעות הדבר מבחינת צרכי התלמיד והמענים הנדרשים עבורו.

בחלק השני של הוועדה:

יתקיים **דיון** לגבי קביעת הזכאות לשירותי חינוך מיוחדים, רמת התפקוד והיקף הסל האישי שיינתן לתלמיד.

בסופו של הדיון יקיימו חברי הוועדה **הצבעה**. באפשרות ההורים להיות נוכחים גם בשלב קבלת ההחלטה וההצבעה, אלא אם אחד מחברי הועדה ביקש לקיימו ללא נוכחות ההורים. בכל מקרה יש לתעד גם את החלק השני בפרוטוקול המלא שנמסר להורים. על התיעוד לשקף את הדברים שעלו בדיון באופן שיהיה ניתן להבין ממנו את אופן קבלת ההחלטה והנימוקים לה.

שאלה 9:

איך הוועדות מתנהלות בפועל? כיצד צריך להיערך?

תשובה

חברי הועדה קבועים בחוק החינוך המיוחד. אין תוקף להחלטות של ועדה אם נעדרו ממנה חברי הוועדה ההכרחיים:

נציג הורים	נציג רשות החינוך המקומית	יו"ר הוועדה
הורה לתלמיד עם מוגבלות (משובצים על ידי ארגון צח"י - צרכני חינוך ייחודיים)	שהוא מנהל מחלקת החינוך או מי מטעמו שהוא בעל ניסיון או הכשרה בחינוך מיוחד - חובה	עובד משרד החינוך שהוא בעל מומחיות, ניסיון והכשרה בחינוך מיוחד - חובה
מפקח/ת בחינוך רגיל או נציג	מפקח/ת בחינוך מיוחד או נציג - חובה	פסיכולוג חינוכי מטעם השירות הפסיכולוגי ברשות המקומית - חובה

שאלה 10:

מי הם חברי ועדת הזכאות והאפיון?

תשובה

לאחר קיום הועדה, על ההורים להודיע לוועדה על **בחירת סוג המסגרת** תוך 14 יום ממועד שנודע להם על החלטת הועדה באמצעות טופס ייעודי שצריך להיות מצורף למסמך ההחלטה.

אם לא קיבלתם את הטופס, פנו ליו"ר הוועדה כדי לקבל אותו. אחרת, הועדה תקבל החלטה על סוג המסגרת על סמך שיקול דעתה.

באפשרותכם לבקש לקבל במייל את החלטת הוועדה והפרוטוקול. לצורך כך, יש למלא את נספח 16 הרצ"ב ולשלוח אותו לרשות המקומית. במידה ולא תבקשו לקבל את החלטה והפרוטוקול במייל – הצעתנו היא להישאר מעודכנים כל העת, על מנת לוודא שאתם מקבלים את החלטה והפרוטוקול כנדרש, במיוחד אם אתם יודעים על עיכובים בקבלת הדואר במקום מגוריכם.

סוגי המסגרות האפשריות הן:

- שילוב יחידני בכיתה רגילה במוסד חינוך רגיל / בגן רגיל
- כיתת תקשורת במוסד חינוך רגיל
- שיבוץ בבית ספר לחינוך מיוחד / בגן תקשורת

ניתן להודיע על שינוי סוג המסגרת עד ה- **25/6/2024** לכל המאוחר. אנו ממליצים לא להמתין עד לתאריך האחרון, ולהודיע על השינוי בהקדם האפשרי.

שאלה 11:

מה צריך לעשות אחרי הועדה?

הקליקו להרצאת אל"ט בנושא סוגי מסגרות

הקליקו להורדת טופס להסכמת הורים להעברת מידע

תשובה

במקרה כזה ניתן להגיש **השגה** (ערעור) לוועדת השגה מחוזית עד 21 ימים מיום שקיבלתם את החלטה.

לוועדת ההשגה סמכות לקבל החלטה בנוגע לכל נושא שעליו הוגשה השגה, לרבות רמת התפקוד של התלמיד והיקף הסל האישי שנקבע.

שאלה 12:

מה קורה אם אנחנו לא מרוצים מהקביעות של הועדה או מאופן ההתנהלות שלה?

תשובה

חברי הועדה קבועים בחוק החינוך המיוחד. עליהם להיות חברי ועדה שלא ישבו בוועדת הזכאות והאפיין בעניינו של התלמיד. אין תוקף להחלטות של ועדה אם התקבלו בהרכב של פחות מ-3 חברי ועדה:

נציג ההורים
הורה לתלמיד עם מוגבלות (משובצים על ידי ארגון צח"י)

מפקח לחינוך מיוחד ומפקח לחינוך רגיל

יו"ר הוועדה
מנהל מחוז של משרד החינוך או נציג

נציג של ארגון ציבורי
(משובצים על ידי ארגון צח"י)

פסיכולוג חינוכי
פסיכולוג חינוכי מחוזי של משרד החינוך

שאלה 13:

מה הרכב ועדת השגה? מה ההרכב החוקי?

בנוסף לחברי הועדה, ההורים רשאים להזמין לוועדה גורמים נוספים מטעמם ו/או לבקש מהיו"ר לזמן גורמים נוספים, והוא ידאג לזמנם.

תשובה

במידה והנושא לא יבוא על פתרונו לשביעות רצונכם בוועדת ההשגה, תוכלו לפנות **בעתירה מנהלית לבית המשפט המחוזי** תוך 45 יום ממועד קבלת החלטת הוועדה או מהיום שנודע לכם עליה, לפי המוקדם.

שאלה 14:

מה קורה אם אנחנו לא מרוצים מהקביעות של ועדת ההשגה?

תשובה

לא. וועדת זכאות ואפיון אינה מוסמכת לקבוע את שיבוץ התלמיד.

שיבוץ התלמיד נעשה על-ידי וועדת השיבוץ ברשות המקומית בה התלמיד מתגורר ונקבע על סמך שיקולים כגון אפיון המוגבלות, גיל, הזרם החינוכי והצרכים הייחודיים והפרטניים שלו.

שאלה 15:

האם גם השיבוץ של הילד שלי ייקבע בוועדת הזכאות והאפיון?

תשובה

מטרת הוועדה היא לקבע את היקף הסל האישי בהתאם לצרכיו של התלמיד כפי ששוקפו בוועדה. הוועדה קובעת לכל תלמיד רמת תפקוד בדירוג שבין 1-4, ולכל רמת תפקוד נקבע היקף סל מינימלי שונה. במילים אחרות, הוועדה יכולה לקבוע היקף סל אישי מעל לאותו מינימום, אך לא מתחתיו:

לתלמידי גן עד חטיבת ביניים	רמת תפקוד 1 (גבוה)	רמת תפקוד 3 (בינוני-נמוך)
	0.5 + 3.6 שעת הנחייה	0.5 + 6.4 שעת הנחייה
	רמת תפקוד 2 (בינוני-גבוה)	רמת תפקוד 4 (נמוך)
	0.5 + 4.1 שעת הנחייה	0.5 + 7.8 שעת הנחייה

שאלה 16:

איך אוכל לדעת מה גובה הסל האישי שתקבע לי הוועדה?

לתלמידי תיכון	רמת תפקוד 1 (גבוה)	רמת תפקוד 3 (בינוני-נמוך)
	0.5 + 5.2 שעת הנחייה	0.5 + 7 שעת הנחייה
	רמת תפקוד 2 (בינוני-גבוה)	רמת תפקוד 4 (נמוך)
	0.5 + 5.7 שעת הנחייה	0.5 + 8.4 שעת הנחייה

הקליקו לחוזר המלא

המידע שמפורסם כאן מתבסס על החוק, וחוזר מנכ"ל מס' 0287 "יישום חוק החינוך המיוחד - ועדות מתוקף חוק: צוות רב-מקצועי, ועדת זכאות ואפיון ביושבה כהשגה על החלטת צוות רב-מקצועי, ועדת זכאות ואפיון, לרבות דיונים במקרים חריגים וועדת ההשגה" שפורסם ביום 28/3/2022.

לשאלות נוספות, ייעוץ והכוונה:
פנו למוקד הסיוע של זכות בקלות בטלפון *5922

אלו הדברים שחייבים לדעת לפני ועדת זכאות ואפיון

- 1 החלטות הוועדה יתקבלו לכל הפחות בהרכבה ההכרחי לפי חוק (יו"ר הוועדה, נציגת רשות החינוך המקומית, פסיכולוגית ומפקחת לחינוך מיוחד). אין תוקף להחלטות ועדה שהתקבלו בהרכב חסר.
 - 2 זכותכם להציג בפני הוועדה את הצרכים של הילד. הולקבל את הזמן המתאים לכך. בנוסף, זכותכם להביא נציגים מטעמכם שידברו ויציגו מסמכים במעמד הדיון.
 - 3 על הוועדה לאפשר לנציג המסגרת החינוכית להציג את הצרכים של הילד. בכל תחומי התפקוד.
 - 4 אתם רשאים להישאר בחלק השני של הדיון בוועדת זכאות ואפיון, אלא אם אחד מחברי הוועדה מתנגד.
 - 5 מי שאינו חבר ועדה או לא נכח בדיון - אינו רשאי להשתתף או להתערב בחלק השני של הדיון ובקבלת ההחלטה.
 - 6 על הוועדה לתעד בפרוטוקול גם את החלק השני בדיון כדי לאפשר לכם להבין את הנימוקים ואת אופן קבלת ההחלטה.
 - 7 זכרו: לוועדת זכאות ואפיון ולועדת ההשגה הסמכות הבלעדית לקביעת רמת התפקוד והיקף הסל האישי של התלמיד.
 - 8 זכותכם לקבל את הזימון לוועדה ואת המסמכים הקיימים ברשותה לפחות 14 יום לפני מועד הוועדה (למעט מסמכים שכבר נמסרו לכם על ידי המסגרת החינוכית ומסמכים שאתם אמורים להביא בעצמכם).
 - 9 במידה ותאריך הוועדה לא מתאים לכם, זכותכם להודיע על כך ולבקש דחייה לתאריך אחר.
 - 10 חובה לזמן לוועדה נציג הורים (גם אם הנציג לא ינכח בסוף בוועדה), אחרת הוועדה תיחשב כלא חוקית. במידה ולא זומן נציג הורים, מומלץ לברר מה הסיבה לכך.
 - 11 זכותכם לבקש לדבר עם חברי הוועדה בלבד, ללא נוכחות צוות המסגרת החינוכית או שאר המוזמנים.
- בוועדה יושב נציג הורים שגם הוא הורה לילד/ה עם צרכים מיוחדים, תפקידם לשמור על זכויותיכם, לתמוך ולעזור לכם במהלך הוועדה, היעזרו בהם במידת הצורך.**

לתלמידי השילוב: אלו הדברים שחייבים לדעת לפני ישיבת צוות רב מקצועי (ועדת פילוח)

- 1 עבור תלמיד שהוריו בחרו לשלבו בחינוך הרגיל בשילוב יחידני, צוות רב מקצועי יפלח את הסל האישי שנקבע לו בוועדת זכאות ואפיון בהתאם לצרכיו.
- 2 הצוות מורכב ממנהל בית הספר ובגנים מנציג המות"א, מחנכת הכיתה / הגננת, פסיכולוג מהשירות הפסיכולוגי, ועובד הוראה מתחום החינוך המיוחד / מומחה תחום מהמות"א.
- 3 גם התלמיד והוריו חברים בצוות ויש להם קול אחד בהחלטה.
- 4 במעברים בין מוסדות חינוך, הדיון יתקיים במסגרת הקולטת. אם לא ידועה המסגרת הקולטת, ניתן לקיים את הדיון במסגרת שבה התלמיד למד עד כה בהסכמת ההורים.
- 5 סל התמיכות של התלמיד יוגדר בשעות הוראה, ותהיה גמישות בבחירת סוגי התמיכות לפי המפתח הבא: על חשבון שעה אחת בסל האישי ניתן לקבל שעת הוראה אחת, שעת טיפול אחת או 4.3 שעות סיוע של סייעת (לתלמידים בגנים, ביסודי ובחטיבות הביניים) או / 5.4 שעות סיוע (בחטיבה העליונה).
- 6 יש לנצל כל יתרה/חלקי שעה בסל התמיכות של התלמיד באופן פרטני או קבוצתי.
- 7 הצוות החינוכי והטיפולי, בשיתוף ההורים והתלמיד, יבחן מדי שנה את פילוח התמיכות שניתנו לתלמיד בהתאם לצרכי התלמיד ולשינויים בתפקודו.
- 8 פרוטוקול הדיון והחלטות הצוות יתועדו בטופס ויועברו להורים עד 14 ימים מיום הדיון.
- 9 להורים זכות להגיש השגה על פילוח התמיכות לוועדת זכאות ואפיון תוך 21 יום מהמועד שבו קיבלו את פרוטוקול הדיון ואת החלטת הצוות הרב-מקצועי בכתב.
- 10 בהתאם לצורך ניתן לתת לתלמידים תמיכות נוספות מסל מוסדי וסל מחוזי.